

Vredništvo:
na Travniku št. 277. I. nadst. (oko
skrbni tudi za razpoložljivost lista).
Prejemajo se za plačilo vsakoraj
na oznanila tudi v neslovenskem
jeziku.
Plača se za vsako natisno vrsto
3 kr., če se oznanilo samo
enkrat natisne, če dvakrat, 6
kr., če trikrat, 10 kr. a. v. —
Povrh tega še vsak krat 30
kr. za štampelj.

DOMOVINA.

L I S T

Izhaja vsak petek.

Naročnina s poštno vrednada
za celo leto 2 gold., za pol leta
1 gold.

Naročilna pisma in reklamacije
naj se pošljajo vredništvu.

Posamni listi se prodajajo v
Gorici pri bukvarji g. Šoharji
na Travniku po 4 solde.

posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve.

SLOVENSKI KLOBUK.

I.

Nikakor ne mislite, predragi Slovenci, da vam bodem tu naznanil kako novo iznajdbo klobučarske umetnosti, ali da vam bodem priporočal, naj bi vsi ednake klobuke nosili, po katerih bi se kakor poseben narod od drugih razločevali. Prav bi sicer bilo, ako bi tudi Slovenci, kakor n. pr. Madžjari, svoje lepe in poštene stare šege ohranili ter nove „mode“ drugih narodov družim prepustili, vendar—moj namen ni o šegah ali modah pisati, jaz hočem za danes le to povedati, da je bilo te dni (18. julija) v državnem zboru na Dunaju govorenje o „slovenskem klobuku.“

Zagovarjal je namreč slovenki poslanec dr. Toman stare, zgodovinske pravice avstrijskih dežel nasproti novim izmišljenim pravicam izmišljene „cislajtanske“ dežele, in takrat je povzdignil nemški poslanec Šindler, svoj jezik ter ga prav nespodobno zabadal v „slovenski klobuk“ (windischer Hut).

In to nespodobno, zaničljivo besedarenje zoper naše svetinje naj bi Slovenci brez odgovora pustili? Nikakor! Kdor seje veter, žanje nevihto. Naš odgovor je pa ta:

Pred neznanem, hude rane ste nam vsekli v srcé, da nam spati ne pusté—vendar brez strahu bodite, kakor ste tud' brez omike: Mi vam ne bomo „cilindra“ po laži metali! Maščevanje je pregrdo delo za žlahtni rod slovenski; zatoraj bomo zanaprej le nekaj bolj goreče ljubili to, kar pomeni „windischer Hut.“ *)

A. Ž.

GOSPODARSKA VEST.

[Nova sorta sviloprejk (kavalirjev)]. Na Hrovaškem je grof Adolf Pejačević poskusil vpeljati neko novo sorto japonskih sviloprejk, ktere se redijo s hrastovim listjem. Ta poskušnja je imela prav dober izid. Sviloprejke so blede-zelenkaste, in dorasejo do 4 palcev, preden se zapredejo ter ni treba, da bi se za-nje toliko skrbelo, kakor za naše navadne. Galéta je dvakrat veči kakor do sedaj znane sorte, torej tudi pridelek dvakrat obilnejši. Potem ko se je ta prva poskušnja tako dobro izkazala, bodo se gotovo v velikih hrastovih gozdih v Slavoniji reje teh novih svilodov sploh marljivo poprijeli.—Kaj, ko bi začeli tudi naši ljudje svojo pazljivost na te nove svilode obračati. Upamo, da nam kmetijska družba semena preskrbi.

DOPISI.

Iz Šentviške gore. 15. julija. — Dva so-
stavka je sl. „D.“ v listih 26. in 28. t. l. o šent-viško

*) Prosimo, nadaljujte!

gorskih zadevah priobčila. Drugi dopisnik, „Šemviškogorec“ (v 28. listu) misli, da je dopisnik v listu 26. nekoliko preojstro v svojo plat bil; zavolj tega je hotel s svojim zvonjenjem v listu 28. uni preveč kričeči glas nekoliko zadušiti. Naj se torej še tretji zvon oglasi, da bo zvonjenje na Šentviški gori soglasno; ker takega tu želé. — Da so pri nekterih cerkvah v tominskih hribih še pokopališča, je res, ali le pri samotnih zunaj vasi stoječih, in ne v sredi hiš, kakor na Gori.—Kako prostoren je tukajšnji „britof“ zamore podpisani, ki od 1. julija 1863 do današnjega dne tukaj pastiruje, povedati, da je v tem kratkem času celi britof prekopan, ako ravno smo v 4 letih le po 25 trupel na leto pokopali. Koliko resničen je torej sostavek v listu 28. „D.“ „da je še vedno toliko prostora, da ene ino taiste jame po 8—12 let ni treba prekopati“ boš dragi čitatelj sam lahko razsodil? — Kar „ograjo“ zade-
ne, je taka, da vsak, ki ni kratkoviden, lahko sam razsodi, kakšna da je! Ko sem bil pred 4 leti na Goro prišel, sem hitro zapazil, da konji na britof zabajajo, ter sem na severni strani dvojna vrata narediti dal, da bi se vsaj nekoliko oskrunjevanju v okom prišlo; ali pri vsem tem, ker se tukaj konji celo noč okoli pasejo, zgodi se (kar se je tudi, ni še 8 dni od tega, zgodilo, kar sem jez sam videl), da so bila vrata odprta, in se je konj po britofu pasel. Kdo da je vrata odprl, to sam Bog ve, in tisti, ki jih je odprl? Cerkovnik gotovo ne in jaz tudi ne. Bilo je pa tako. Kako je pa cerkovnik v tem oziru posvarjan, naj ga dopisnik osebno pita. — Da je več psov na Gori in v okolici, tega dopisnik ne ve, ako ravno se je „Šemviškogorec“ podpisal. Pa lahko je taka, ker v tistih kratkih dnevih, ko na Gori biva, vsega in torej tudi števila psov pozvedeti ne more. Saj tudi podpisani, ki vedno tik cerkve stanuje, in večkrat v svojih dolžnostih po fari gre, za število psov ne ve! toliko pa lahko rečem, da jih je več, kot eden. In da taka žival po noči okoli lazi, tega nihče tajil ne bo, ker žival je žival, kakor je „D.“ v 26. listu opazila.—Da so po pokopališči in ne samo po zidu nogovice in druge reči do letošnjega leta vklub vsemu privatnemu opominjevanju sušili, naj pride dopisnik podčrtanega prašati; povedal mu bo rad tudi osebe. Zdaj se res to več ne godi, od kar so z lece opomnjeni bili, in je cerkovnik povelje dobil, vse take reči odstraniti. — Da se v bližnji krčmi, ki jo sama pot od pokopališča in cerkve loči s večkrat kaj zoper božje in deželske zapovedi godi, naj pride dopisnik podpisanega vprašati in bo resnico zvedel! — Novo pokopališče se tako čvrsto izdeluje, da bo morobiti prihodnje leto „tandem ali-
quando“ dodelano. Prostor je res obzidan. Mrtvaška kapelica in poravnava britofa je pa kakor lani in statu quo, s tim razločkom, da je letos tudi les za streho postavljen. Ali kako je za novo pokopališče odmenjeni

prostor z zemljo napeljan, ve podpisani dobro! Eno koliko po sredi je res morebiti prsti od 8—10 čevljev rahlo nasute; drugod pa je ni še za 3—2 čevlja. Kdaj se bo napeljalo toliko, prsti kolikor je treba, da bo od 8—10 čevljev visoka, Bog ve. Voz pa lahko teče na vse strani. — Da je težavno po hribih, kjer je bolj kamniten svet, novo pokopališče delati, to dobro vem. Ali vendar, če je volja prava, je hitro vsa težavnost premagana. V zglede naj omenim pridno Lokovčano, ki gotovo še v bolj kamnitom svetu prebivajo in cerkev in pokopališče na goli skali sozidano imajo. In vendar glej, leta 1861 so pokopališče razširili in sicer na goli skali. V desetih mesecih in še pred so ubogi ljudje v oprtnikih na hrbtu toliko prsti nanесли, da je je od 10—12 čevljev na visokem. Prostor je meril 80 □ sežujov. (Tam voz ne teče). Slava takim možem!! —

Dopisnik v 28. listu „D.“ priporoča sedaj duhovščini na Gori, „da bi bolj podučevala“. Hvala za dober svet!! — Bog ve, da sedaj duhovščina, kolikor je človeku mogoče, svoje dolžnosti zvesto izpolnjuje; ljudje so sploh tudi dobri, samo, žali Bog, kar se nekaterik tiče, moram s Simonom potožiti: „Čelo noč smo delali, pa nič ne vlovili“. Et hinc illud...! — Tako se tretji zvon glasi. Nadjam se, da bodo zdaj nepristrani bralci s tim zvonjenjem zadovoljni.

Ant. Kavčič, fajmster *)

Na Serpentol 23. julija — Iz Opačjasola se „Domovini“ v 27. in 28. listu piše o žalostnem dogodku gadovega pika, o katerem je 12leten pastir v 24. urah umrl, ker ni bilo primernega zdravila, da bi bili ga nesrečne smrti rešili. Dopisnik se po pravici nad naučnim in vražnim zagovarjanjem huduje, kar ni drugega, kot praznoverna sleparija; zraven pa tudi nekatere pripomočke nasvetuje, kako gadov pik ozdravljati; čudno je pa, da nar boljšega zdravila za tako bolezen ni omenil.

Znano je, da so bile ljubljanske „Novice“ pred 20 leti oznanile po čudni naključni iznajdeni pomoček, modrasov pik ozdravljati. Bilo je tako-le: Neki knez, ki je na neki gori v Dalmaciji videl med kuščarjem in gadom smarten boj, dopoveduje, da je kuščar v boji z gadom vselej, ko ga je njegov sovražnik vpičil, létal neko zelišče obirat in žret, dokler ni nasprotnika umoril.

Knez si je potem tistega zelišča natrgal, je skušal in najdel, da ima moč, gadov pik ozdravljati, ter ga je *Astra montana* imenoval, ker ima ostro in trdo, perje in steblo; raste po pustih kamnitih brdih Tamiških, Bovških, Vipavskih in Kraških hribov; ima rumeno ovetje; nebena žival ga ne je, če ni strupeno pičona, ozdravi vsak strupeni pik ne le pri živini temuč tudi pri ljudeh.

Zato bi bilo želiti, da bi to tako izvrstno zdravilo bolj znano bilo, ker bi se po njem lahko mnogotere nesreče odvrnile pri ljudeh in pri živini; naj bi torej v vsaki vasi kdo to zdravilo imel. Napravi se tako-le: Konec junija ali v začetku julija cveto *astra montana*; tistikrat naj se z koreninami vred naruje in očedi, potem v prstem loncu nekoliko časa kuha, da bolj mehka postane; na to naj se odstavi, ocedi v kako čedno posodo, trdo atisne, tiati sok v ocejeno vodo vlije, skupaj preceedi in potem tako dolgo kuha, dokler se ne zgosti kakor kubana smola, zdaj se odstavi in shrani, kar stoji leto in dan nepokvarjeno. Kedar je tedaj kaj vpičonega, bodi človek ali živina, vzame se za orehovo lupino, v mlado vodo dene, zmane in da v žlici malo priji, rana pa se namaže, in kar hitro je bolje.

*) Roma locuta, — causa finita!

Nar loža in hitreje so pa to zdravilo tako napravi: Naj se *astra montana* z lesom na lesu stolče, v stekleno (glažovo) posodo dene, z dobrim tropinskim žganjem zalije in tako kakih štiri ali pet tednov stavi, pustiti, potem v drugo posodo prelije, zelišče v suho vržo, žganje pa po malem v žlici piti daja, pa rana namaže, kar se hitreje kot prva naprava pomaga, ker žganje zdravilno med seboj vzame in životu doli. —

Še drugo, prav žalostno zdravilo se tukaj svetovati zamore, ktera vsako drugo novo rano, naj si se vdaril, vsekkel, zbedel, preščenil ali pa opekkel, naj bo rana odprta ali ne, hitro ozdravlja in to je *arnika montana*, ki raste po gorskih senožetih Tomiških in Bovških hribov. Cvete rumeno že proti koncu maja in v začetku junija, ter se po slovenski *črvivec* imenuje, ker se v nji, če je stara, črvi zaredijo.

Te cvetlice naj se tudi s koreninami narujejo, kedar ovesti začne, ovetje naj se črvov, korenino pa vse druge nesnago z požom otruhijo, v lesenem možnarji (mortalu) stolčejo, v platnenem bloku trdo otisnejo, sok v stekleno posodo vlije, ravno toliko tropinskega žganja dolije in stavi pustiti, dokler se ne poleže, potem pa čistoba v drugo posodo odloči dobro zatakne, kar zdaj leto in dan dobro ostane, ter se pri vsaki novi rani rabiti sme, če ni bolezen sama od sebe prišla.

Ako se kdo opeče, se morajo nar prej mehurji predreti, potem s peresom na lahnem mazati; se ve, da zunaj skli, pa brez bolečin pravoga zdravila ni, vendar pa v kratkem boleti noha; kedar pa samo oči sebi spet boleti začne, se mora spet mazati in tako dalje. V kratkem se krasta naredi, ter se opečeno od zdravoga loči, ker se pod krasto nova koža redi in ob svojem času se začne krasta lupiti, ter se brez gajilobe in brez obrastline zdrava koža prikaže, kar bolnika tako razveseli, da hitro na prejšnje bolečine pozabi.

Druga nova narejena rana, postavim, če se je kdo vdaril, vsekkel in tako dalje, se pa tako ozdravlja: Med čisto vodo se le toliko *arnike* prilije, da od nje nekoliko barve (barbe) dobi, v to zmes se prtone cunje mečijo in rane obezujejo, potem pa se še po obeh pogosto moči; suhih jih ne pasti. To bolniku prav dobro dé, ker ne otéče, ne boli in se ne gnoji, zato *arnika* vsako drugo zdravilo v tej reči daleč, daleč preseže, in škoda je, da jo lekarničarji (apotekarji) po takem načinu ne napravljajo, zdravniki ne rabijo in sploh ljudje premalo poznajo. *)

§ Krava — Manj ali več je modri stvarnik vsaki stvarici nekoliko prekanjenosti podelil, s katero si ve v silah in nevarnostih pomagati in zalezovanje nasprotnikovo osramotiti. Kolikor bolj ktero si bodi živinča n. p. pesa ali konja zanemarjaš ali tpinčiš, toliko bolj pojema njegova svestoba do tebe. Če obrnemo to na zvičajnost, ki se Kraševcem prilastuje, po da se, da izvira ona iz zaničljivosti, ktero so Kraševci od bližnjih soseđav morali prestajati. Ali ni morda temu tako? Ali ni bilo kraško ime zaničljive vam Tomincem, Ipavcem, in vam, ki goriško okolico obdelujete? „Kraševce je,“ to je bila—in morda je še praznim predsodkom vdanjm bučam—uglajena prislovica za vanko napačno ravnanje po krivam obsojenega Kraševca. Domišljjevaje si torej, da bi služila odkritost drugim v smek, sobi v zaničljivost, bil je Kraševce skrit v misli, zamolčljiv v besedi. Te zdržnosti do soseđav v besedi in mnenji ne moremo pa nitar zvičajnost, marveč iz pravične boječnosti za lastno čast izviraajo premišljenost imenovati; s to svojo zdržnostjo v mnenji in besedi načo Kraševce nikomur škodovati, mar-

*) Gosp. Fl. Je blagoveli nam poslati nekol ko cvetic *astra montane* in pa en lonček zdravilnega izlečka iz njih. Kdor tega zelišča ne pozna, naj se potruđi do vrednika; želiti je res, da bi se ljudje bolj soznali s tim zdravilom. (G. J. G: Gosp. Fl. Vas je prehitel.)

več samega sebe škode obvarovati. Če hočeš se tega prepričati, le prijateljsko roko Krašoveu poda in zveč, da tudi njemu za prijaznost i zvesto prijateljstvo sroč gorko bife. Zaničevanja se ve da on ne trpi, pa kdo mu hote to zameril? ali morda ne veljajo tudi njemu povdovo besede: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je ptujčevi peti.“ Kdor hoče naroda vrojeni značaj spoznati, treba mu je ljudi vsake starosti opazovati; in, kar je vrojenega, kaže se naj jasneje in naj manj pokvarjeno, v otroški starosti. Stopi z menoj, mihi bratec, v katero si koli bodi šolo na Krasu in preveril se boš, da kraška srca nič ali le malo zvljačnosti poznajo, marveč da izvirajo odgovori iz odkritosti; ovinkov in samelkih odgovorov ne poznajo. Nisem in ne morem biti „Cicero pro domo“; ne, ker nimam Ciceronove zgovornosti, in ne, ker ni Kras moj dom; tih vrstic namen je lo, da ovzgem krivo preverjenost o kraški zvljačnosti in razglasim za laž prislovico, ki se tu pa tam sliši: „Krašovec jih ima za ušesi“. Tako in enako obdolževanje katerih koli si bodi deželanov ovira duha složnosti, kateri, če komu, je nam Primorcem slovenskim živo potreben. Ti pa „Domovina“, ktere načelo je po omiki narodno zavest posebno pri primorskih Slovenih zbuhati, boš te vrstice toliko raji v svoje predelčke sprejela, ker vpraš, da složnost je, ki nas jači, nesložnost pa tlači.

Iz Kounna. 25. julija. — a — Kakor vešidel pevsod, se je tudi tukaj zbudilo narodno čutje. Veselje je gledati naše krepke kmete, kedar prihajajo gledat našo novo čitalnico. Preteklo nedeljo (21. t. m.) se je zbralo tukaj toliko Slovencev, da jih naša sobana ni mogla vseh sprejeti. Volili so namreč ta dan čitalnični odbor. *) — Tajniku g. Budalu, gro čast, da je izbudil misel za ustanovljenje čitalnice; brez njegovega trudapolnega prizadevanja bi še dolgo vladala tukaj egipška temota. Tedaj slava takim možem, ki oprostujejo ljudi železnih oklepov narodne nezavednosti. **)

Iz Volče. Smoči t. j., po noči od 27—28 t. m. je toča tukaj in po okolici strašno razsajala. Kar je bila pustila po noči, pobila je danes ob 1/2 1 popoldne; gladko vse. Padala je, kakor jajca debela in je potolkla ne samo poljske pridelke, temuč tudi šipe in sem ter tje korce po strehah. — Slaba letina nas čaka; — Bog se nas usmili. — Ta nesreča je zadela tudi Tomia, sv. Lucijo itd. — Pri sv. Luciji, kjer je bil ravno somenj (trg), je toča — kar je skoraj neverjetno — eno pavo prebila, v kotle je znamenja vtiskavala. — Nekdo, ki iz T. v „Oss. Triest.“ o tem piše, pravi, da on ni še nikoli kaj takega videl, kot leta 1834 v Padovi. ***)

DOMAČE VESTI.

8.) Cerkvene.

Iz Gorice. Tukaj v Seitzovi tiskarnici se natiskuje v drugo Vascotti-eva cerkvena zgodovina; „*Institutiones historiae ecclesiasticae*“, popravil, pomnožil in preredit dr. Iv. Hrast, prof. na tuk. bogosl. učilišči; založil K. Sohar; 1. del pride na svetlo meseca oktobra; cena celi knjigi 4 gold. a. v.

— Umril je 27. 7. č. g. Natal Comelli, beneficiat v Marianu.

— V Kanalu so imeli tudi mašo za cesarja Maksimilijana.

*) Glej dopis v poslednjem, 30. listu „D.“

**) Druge reči v Vašem dopisu smo izpustili, ker Vas je g. dopisnik. — prebitel. Vr.

***) Iz nekoga družega sporečila posoamomo se to, da je (pri sv. Luciji) lončarjem vse loace podrobila ali pa oškrbila. Pri vsi žalosti se niso vendar ljudje mogli zdržati smehu, ko so videli lončarja Raxjans, da je po toči vseh ohupani začel se sam nazeljno ob tla metati lonce, kar mu jih je bila toča oškrbjenih pustila. Vr.

b.) Raznošere.

Ministerstvo za bogočastje in nauk je podelllo eno uobeno mesto na državnem gimnaziji v Trstu tukajšnjemu gimnazialnemu profesorju Maksimilijanu Pleteršnik-u.

DRŽAVNI ZBOR.

(Zbornica posl.) — Nadaljevala se je debata o konkordatu tudi še drugi dan, 20. jul., v 23. seji. Za Sturm (odsékov) nasvet so govorili poslanci: Kremor, Mühlfeld (češ, da bi bilo bolje, ko bi se sprejel njegov verski edikt); protestantovski superintendent Schneider, Waser, bivši minister Pratohevera, Herbst in poročevalce Sturm. Vsi njih govori, ako jih stopimo, trdijo, da konkordat je za Avstrijo nesreča, da tlači drugoverce in celo katoličane same; da cesar se je iznebil, ko je pogodbo z Rimom storil, neogibno potrebnih najviših vladarskih pravic, katerih se ne sme do on, ne država nikdar odpovedati; da v naši državi je zdaj Rim gospodar, da v Avstriji ne bo miru, dokler se vsaj narvarnejše (!) določbe v konkordatu ne popravijo; konkordat da je državna postava, torej da ima drž. zbor oblast popraviti jo ali tudi celo odpraviti itd. — Koliko je na vseh teh kvantah resnice, vsak, kdor naše javne zadeve iz lastne skušnje pozna, dobro ve. Sicer pa so se imenovani govorniki ta pot še precej spodobno z ovčjimi kožami ogrnili, nekteri so še celo povdarjali, da so dobri katoličanje, toda med tirjaljami rimkega sedeža, škofov in duhovščine in pa med golim katoličanstvom da je razloček, in da ne vse, kar škofje zahtevajo, cerkvi in katoliški veri tudi res hasni; da saj oni (nasprotniki konkordatu) niso zoper verske resnice katoliške cerkve, ampak samo zoper tiste cerkvene pravice, ktere pregloboko v državno oblast segajo, in pa da saj te predpravice tudi niso potrebne cerkvi; dokaz temu, da v mnogih družih državah cerkev takih oblasti nima itd. — Izmed nasprotne stranke zoper nasvet vorskoga odséka in za Jügerjev predlog sta govorila tudi Svetec in sloveči tiroljski govornik (gimnazijski katehet) Grouter. Svetec pravi: Naj popred nam moja biti jasno, ali je konkordat državna pogodba (kakoršno ima pravico skleniti cesar z vladarjem kake druge države), ali pa državna postava, ktero prenarediti ima pravico državni zbor. Dosedaj nam je veljal konk. vselej za državno pogodbo. Če je pa drž. pogodba, ne spada nje prenarjevanje v področje zborovo. Držimo se torej nasveta Jügerjevega. — Pri glasovanju je Jügerjev nasvet padel [za-nj so glasovali Tirolci, Slovenci (razun dr. Kluna), 9 Poljakov in 3 poslanci iz srede]. Odsékov predlog je sprejet z veliko večino glasov. Ta izid glasovanja je za ministerstvo nezaupnica, kajti začasni minister za nauk in bogočastje, vitez Hys je bil naznanil zbornici, da se bode skušala vlada z Rimom zastran potrebnih poprav v konkordatu porazumeti in pogoditi in da na podlagi tega porazumka ona napravi in predloži načrte zastran tistih zadev, na ktere Herbstov nasvet meri; naj bi se torej zbornica ne prenačlila. Vlada, je rekel, noče, da bi se mislilo, da ona pogodbo zaničuje.

Potem ko je zbornica poslancev v naslednjih 4 sejah še nektere reči pretresla in odobrila, je predsednik (v 26. seji, 27. julija) za tako dolgo seje odložil, dokler razni odséki svojih izdelkov ne predložijo. Pa tudi in zlasti zato je zborovanje odloženo, ker bote deputaciji (ogerska in dunajska) te dni svoja važna posvetovanja pričela. Pred drugo polovico septembra se zbornica poslancev težko več zbere. Sicer je pa tudi vsa razrušena, kajti glavna stranka, Herbst-Kaisersfeldova večina se je vsa razsula; treba ho družih obročev. Državnemu kancelarju bar. Baustu svobodnjaki Herbst-Kaisersfeldoveci neki zelo presedajo, on si išče novo večino v zbornici ter misli se menda bolj na Po-

ljake, Tirolce in Slovence naslanjati. — *Gospojnska zbornica* bo tudi počivala, dokler ji poslanci dela ne pripravijo.

OGLED PO SVETU.

Nesrečno cesarico *Karloto* so 29. julija zvečer iz *Miramara v Belgijo* odpeljali; spremlja jo belgijska kraljica. — V saboto 27. t. m. zjutraj je prišel turški sultan *Abdul Aziz* *) (z Angležkega skoz Nemčijo) na Dunaj in je včeraj po Donavi proti Carigradu odrinil. To je nekaj celo nenavadnega, da turški cesar po naših krajih potuje. Naš cesar govori z njim po tolmaču. Veselje njemu na čast ne more biti, ker dunajski dvor zdaj žaluje. Turk ima svojo posebno kuhinjo s sabo in pri slovesnih obedih, s katerimi ga naš cesar slavi, je on posebne jedi; vina ne pije. — Na *Bavarskem* v *Bambergu* je umrl 26. jul. nekdanji grški kralj *Oton* (iz kraljeve rodovine *parške*). Rodil se je l. 1816; grški prestol je nastopil 6. febr. 1833 in je vladal 29 let, namreč do oktobra 1862. (Sedanji kralj grški, *Juri*, je iz kralj. rodovine *danske*). — Že zopet se med *Francijo* in *Prusijo* nekaj plotá. Omenili smo že takrat, ko je šlo za *luksemburško* zadevo, da to ni pravi vzrok razpora, ampak, da se *Napoleon* veliko *Nemčijo* boji, na katero zedinjenje *Prus* meri. Zdaj je našel *Napoleon* že drugi *Luksemburg*, t. j., člen *V.* lanske pogodbe za stran miru, ki ste jo sklenili *Avstrija* in *Prusija* v *Pragi*, in pri kateri je *Napoleon* nekako mešetaril. Ta člen *V.* glasi se takole: *Avstrija* se odpove tistih pravic na *Šlesvig-Holštajn*, ki si jih je bila pridobila (vseled *avstrijsko-prusko-danske* vojske) v *dunajskem* miru 30. okt. 1864, ter vse te pravice *Prusiji* prepusti s tim pogojem, da mora ona severne okraje *Schlesviga* *Daniji* nazaj dati, ako ondotni prebivavci tako želé; za tega voljo naj bi ljudje glasovali, ali čejo ostati pod *Prusijo*, ali pa priti nazaj pod *Danijo*. Tega glasovanja pa ni še napravila *Prusija*, ker ne mara deželice *Dancem* odstopiti. *Napoleon* sili na to, da bi se storilo, kar člen *V.* vleva; *Prusija* pa se izgovarja in obotavlja. In to utegne vzrok *francosko-pruske* vojske biti, če *Napoleon* vojsko imeti hoče. Sicer pa se *hlinita* *Prus* in *Francoz*, da sta miroljubna. — V *Italiji* je dovolil parlament ministertvu, da sme izdati za 400 milijonov dolžnih pisem založenih s cerkvenim premoženjem. Po tem takem so cerkve svojega imetja oropane. — O namerjanji *garibaldi* dovcov na *Rimsko* nič novega. — Cesar *Napoleon* pride 7. t. m. v *Salzburg*, kjer se snideta z našim cesarjem; še pred koncem tega mesca pa pojde neki naš cesar v *Pariz*.

V nedeljo 28. t. m. popoldne je bil v *Palacolu* ukraj *Palme* tak grozen *ortinec*, kakor nekaka morska troba, da je — kakor tu v *Gorici* po privatnih pisnih pripovedujejo — 2 oddelka trga, okoli 160 hiš podrli. Neka voda ki ondot teče, se je vsa v zrak vzdignila, da je bila struga nekaj časa prazna. S cerkve je streho odneslo. Enega otroka z zibeljo vred je eno uro daleč zaneslo; tako tudi nekega človeka, ki ga je z vozom na poti vjelo, ni ne duha ne sluha. Vseh skupaj da so 14 ljudi mrtvih našli, vse polno pa poškodovanih. **)

Oskrbništvo železnice cesarjeviča Rudolfa, h kateri se šteje tudi naša predelsko-sočka črta, se je konstituiralo 20. julija pod predsedništvom načelnika odbora prevzemnikov. Predsednik oskrbništva je: *Baron Bur-*

*) *Abdul Aziz* je rojen 9. febr. 1830 in je 32. cesar iz rodovine *Osmanove*, kar so *Turki* *Carigrad* vzeli, na 29li.

**) V tržiških časnikih nahajamo iz *Vidma* to-le razliko glede tega dogodka: *Porutih* hiš 30, poškodovanih 70; mrtvih ljudi 13, ranjenih 28; prebivavcev brez strehe 400.

gor (bivši namestnik v *Trstu*); podpredsednik: *grof Lodron Laterano*; svetovavci oskrbništveni: *grof Gloispach*, *grof Evg. Kinsky*, *baron Fr. Kalchberg*, *baron Schwarzhuber*; — pooblastenci vladini; — poslanci državnega zbora; dvorni svetovavec *Tschabutschnigg*, dr. *Schindler*, in *Wickhoff*.

NARODNE IN LITERARNE STVARI.

Došlo so nam željno pričakovane knjige „*družbe sv. Mohora*“; namreč 1. Življenje svetnikov *Itl.*, sp. dr. *J. Rogač*, l. zvezka 2, snopič; 2. *Fabiola*, ali cerkev v *katakombah*, poslov. *Ant. Zupančič*; 3. *Koledarček* za prestopno leto 1868; 4. *Utopljeni* ali potovanje na *Ostrovid*, poslov. *M. Ravnikar Poženčan*; 5. *Poboljšani sosedje* ali sadjoroja v pogovorih za domače ljudstvo, sp. *J. Tomšič*. 6. *Slovonske večernice* za poduk in kratak čas *XV.* zvezek. 7. *Umni vinorejci*, po lastnih skušnjah spisal *Fr. Jančar* (slov. večernice *XVI.* zvez.).

Došla nam je predvčeranjim 1. števil. novoga *dunajskega* časnika „*Slavjanskaja zarja*“, žurnal za obče-slovanske interese.

— Došlo nam je „*Letno sporočilo*“ mestne glavne deške šole pri sv. *Jakobu* v *Ljubljani* 1867. — Na čelu je kinča izvrsten sestavek „*Spisje v ljudski šoli*“ sp. *A. Praprotnik*; drugemu, nemškemu sestavku je naslov: *Ein Wort in gedrängter Kürze über nationale Erziehung in der Volksschule*, sp. *Iv. Rozman*, katehet in zač. vodja. Kdaj se bojo naše *goriške* ljudske šole z enakimi letnimi sporočili ponášale; navadne „*razvrstitve*“ učencev po napredku so presušile in ne zadostujejo več sedanjemu času.

28. t. m. se je slovesno odprla v *Zagrebu* *jugo-slovanska akademija*. Prišli so povišavat to narodno-literarno svečanost mnogi poslanci iz knežije *srbske* in iz drugih krajev; iz *Ljubljane* dr. *Bleiweis*. *Pozdravnih telegramov* je priletelo v *Zagreb* tolike iz vsakih krajev in od vsakoršnih društev *slovanskega sveta*, da je to sijajna in zgovorna priča *slovanske* vzajemnosti in *impozantne* moralne moči, ki v njej tiči. Vse kaže na to, da ne bo več dolgo mogoče, *slovanstvo* prezirati. *Pokrovitelj* je akademiji (t. je napravi za povzdigo znanstva in umetnijstva južnih *Slovanov*) škof *Strossmayer*, predsednik dr. *Rački*, tajnik *Daničič*. Temelj ji je položil 10. dec. 1860 škof *Strossmayer*; sedanji stan ujenega premoženja je 295.644 gold. 44 kr. — *Pravih udov* sme ak. imeti 32 (zdaj jih nima še ko 23); *častnih* in *dopisujočih* pa voli, kolikor hoče. *Akad.* bo izdajala *časopis* 4 krat na leto.

Iz Ljubljane. *Telovadsko društvo „Južni Sokol“* je začasno ustavljeno, ker je hotelo iti v *Zagreb* k pričetnici *jugosl. akademije*; to pa ni v sedanjih okolnostih vladni po volji. Na *Hrovaškem* namreč piše zdaj *madžjarski veter*, kateri zna vsako združevanje *Slovanov*, ki se *madžjarstvu* nevarno zdi, brž razpihniti.

Borsni kurs na Dunaji 1. avgusta: *Metaliques* 57:—; *narodno posojilo* 67:40; *London* 127:10; *adžjo srebra* 124:25; *cekini* 6:03.

Loterijske številke zadnjic vzdignjene: V *Trstu* 31. julija; 41, 70, 80, 75, 7; na *Dunaji* 27. jul.: 51, 1, 72, 21, 5. — *Prihodnje vzdigavanje:* V *Trstu* 14., v *Gradcu* in na *Dunaji* 7. avgusta t. l.